

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ОКРУЖНИ СУД У БЕОГРАДУ
ВЕЋЕ ЗА РАТНЕ ЗЛОЧИНЕ
Посл. бр. К.В. 05/2007

ТРАНСКРИПТ АУДИО ЗАПИСА

Са главног претреса од 22.09.2009. године

Констатује се да су приступили:

- **Заменик тужиоца за ратне злочине Милан Петровић,**
- **Оптужени Илија Јуришић са браниоцима адвокатом Дозет Ђорђевић и Протић Стеваном.**

Суд доноси

Р Е Ш Е Њ Е

Да се главни претрес одржи.

НАСТАВАК ЗАВРШНИХ РЕЧИ

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Изволите господине Протићу, видим да ћете ви први.

Адв. Стеван Протић

АДВ. СТЕВАН ПРОТИЋ:

Уважена председнице већа, поштовани чланови већа, господине замениче тужиоца за ратне злочине, слушајући завршну реч тужилаштва за ратне злочине које је завршило своју завршну реч посланицом Апостола Павла, што је за мене било разумљиво јер смо ми Срби, једини народ који од свевишњег тражи правду, коју додуше ни ми сами не разумемо шта подразумева, док сви народи из нашег окружења од тог истог свевишњег траже неке друге вредности као што је бољи живот, већу запосленост, слободу путовања и друга овоземаљска задовољства. Слушајући завршну реч тужилаштва о начину на који су се из Тузле несрећног 15.05.1992. године, измештала колона ЈНА био сам заиста поносан на част њених старешина који ничим нису скривили напад на колону, био сам поносан на мирољубивост војничког састава који је до душе скривен под цирадама камиона, седео окренут леђима улици и тако демонстрирао одсуство сваке своје намере да било кога нападне. Са друге стране био сам згранут перфидно планираним и подмукло спроведеним кукавичким нападом неке бошњачко-хрватске стране у којој је командну функцију имао мој браћеник Илија Јуришић, како то каже прецизирани оптужни акт. И у таквом расположењу поносан због

поштења и чојства старешина ЈНА и њене колоне и огорчења због перфидног планираног спроведеног акта турско-ушашких снага, како то стоји у извештајима високих функционера тадашње ЈНА, напустио сам ову судницу и стигао до излаза из овог храма правде и поштења, где ме је сачекала потерница као у најјефтинијим вестерн филмовима дивљег запада, за генералном Ратком Младићем. Тај комад папира на улазним вратима овога суда вратио ме у стварност али тужну и истиниту, а мени неразумљиву, како је могуће да Тужилаштво за ратне злочине које у овој завршној речи, пред овим судом говори хвалоспевно о поштењу, коректности до наивности припадника ЈНА у Тузли, учествује у потери за генералима те исте војске, пре само годину дана хапси председника срба у Босни Радована Караџића, испоручује га као осумњиченог за ратне злочине Хашком трибуналу где су раније већ завршили генерали Талић, генерал Толимир, Гверо и други, у истом својству, дакле осумљичених за ратне злочине. Таква недоследност тужилаштва ме приморава да вас подсетим на стару кинеску мудрост која је апсолунту потврду добила у овом предмету а која каже «када речи изгубе смисао, људи губе слободу». У овом предмету је то управо тако, Илија Јуришић је један, а једини притворен од неколико лица против кога је покренута истрага због сумње да су скривили инцидент у Тузли 15.05.1992.године, по истеку 6 месеци његовог притвора у истрази, да не би био пуштен да се у даљем току поступка брани са слободе, против њега је подигнута оптужница у овом предмету, а против осталих осумњичених је настављена истрага, формално, правно, док је овом већу у поступку против Илије Јуришића стављено у задатак да води истрагу, што није задатак кривичног већа, које је на тај начин прекорачило своја законска овлашћења. Шта смо ми утврдили за протеклих 29 дана главних претреса пред овим судом, утврдили смо да је 15.маја '92.године у Тузли био тежак инцидент, приликом исељења ЈНА из једне од највећих касарни у том граду, те да је том приликом изгубио живот велики број људи, по ставу тужилаштва само припадника ЈНА, по ставу одбране и становника Тузле, као и да је причињена материјална штета. Ко је то спорио од почетка суђења, нико у овом суду, одбрана је само тврдила да је број жртава већи и штета већа али је онемогућено да то докаже јер су одбијени сви њени доказни предлози који су овоме суду били претстављени од стране одбране, јер је очигледно за ово судско веће био довољан само доказ тужилаштва.

Убеђени смо да је потребно да се саслушају сви оштећени у овом поступку јер смо се ми у почетку противили таквом предлогу тужилаштва, и нама је истицано да је то хуман однос према њиховим последицама са којима наравно сви нормални људи па и ја лично

саосећам. Међутим, када је требао да се саслуша оштећени Мато Зринић, који је такође рањен у колони о чему је доказе доставило ово тужилаштво суду, тај доказ се отклања као сувишан. По мом професионалном ставу то је недопустиво присуство двојних стандарда а са сумњом да је прави разлог у његовој националној припадности оштећеног и инсинуацијом бројних сведока-оштећених који су овде саслушани да је он Мато Зринић био убачени провокатор бошњачко-хрватских снага, у састав старешина ЈНА. Одбрана заиста стоји на становишту да кривац за инцидент у Тузланској колони мора да одговара, али ток овог поступка ме је уверио да ово није било место где се то може на објективан начин учинити, а ово из следећих разлога: спорна чињеница већ ево 17 година је ко је критичном приликом први отворио ватру, војска или хрватско-бошњачке снаге како то тврди тужилац. Став тужилаштва је засниван искључиво на исказима оштећених припадника српске националности које је суд саслушао у овом предмету, суд је одбио све доказне предлоге одбране којима је био циљ да докаже управо обрнуто, да је најпре отворена ватра из колоне по објектима у Тузли, и њеним грађанима па и на тај начин повређено право на одбрану окривљеног Јуришића и у поступку утврђивања истине у овом предмету. Тужилаштво је ставило на терет мом брањенику Јуришићу преношење наредбе свог претпостављеног старешине за напад, али нам никад није рекао како гласи та наредба, јер ако тужилаштво има доказе да је то наредба за напад, сигурно има и њен текст, садржину те наредбе. Иначе, потсетићу ово веће да од саслушаних сведока нико није потврдио да је чуо наредбу Јуришића о нападу и њен текст. Када одбрана која иначе не спори да је Јуришић пренео у етар путем радио станице наредбу за одбрану а не напад и када то жели да докаже њој се то право ускраћује одбијањем тих доказних предлога. Но, и поред таквог става суда у списима предмета постоје докази које неће моћи бити тек тако игнорисани одлуком овог суда, а докази који говоре о стварној садржини пренетог налога Илије Јуришића преко радио станице, то је пре свега исказ Мате Дивковића, који је чуо да је Илија Јуришић рекао преко радио везе «на ватру одговорити ватром», постоји и изјава аутора наредбе Меше Бајрића да је наредба те садржине отишла у етар путем радио станице а о томе сведоче и бројна писмена документа која се налазе у разном разно фелтонима и семинарским радовима који су поводом догађаја у Тузли пре покретања овога поступка били постојали. Због тога таман и да је све тачно у погледу статуса Илије Јуришића и његове наводне командне функције коју он није имао текст наредбе «на ватру одговорити ватром» је по свом карактеру одбрамбене природе и не може сносити кривицу њен аутор јер ова наредба

претпоставља претходно отворену ватру на снаге под командом издаваоца наредбе. Када тужилаштво у оптужном акту говори о наредби за напад без њене садржине, одбрана а уверен сам и суд не зна радњу извршења кривичног дела коју је наводно извршио Илија Јуришић. У списима предмета постоји доказ снимак разговора припадника полиције који у међусобној комуникацији једни друге упозоравају да се посебно поведе рачуна да неко не отвори ватру на колону ЈНА, што претставља јасан доказ да полиција није била са својим резервним саставом на улици да би напала колону, већ да би на њу спречила напад из ко зна којих разлога, незадовољних становника Тузле у то време. То је доказ који се не може игнорисати од стране првостепеног суда приликом доношења пресуде у овом предмету. Истовремено у списима постоји доказ налаз и мишљење судског вештака који је анализирајући временски почетак отварање ватре и локацију њеног отварања рекао да је први пуцањ и први појединачни пуцњи су извршени из покрета што јасно указује на чињеницу да је такав хитац или такви хитци су били испаљени из колоне. Ни овај доказ не може бити од стране суда игнорисан, а он је у директној супротности са голим тврдњама тужилаштва да је први и једини напад био на колони ЈНА. Због изнетог става одбрана не разуме како је могуће да се утврди да је критичном приликом Јуришић пренео наредбу свог претпостављеног за напад, а не за одбрану, када нам се не нуди ни један текст напада а ни доказ о његовој садржини, па је нејасно на који начин се може утврдити индивидуална лична одговорност Илије Јуришића.

У погледу објективне одговорности окривљеног посебно не постоји доказ јер не постоје ни претпоставке да је он имао командну одговорност, прецизираним оптужним актом њему се ставља на терет да је као припадник бошњачко-хрватске стране у оперативном штабу станице јавне безбедности имао овлашћења издавања наредби свим наоружаним формацијама ове стране. А то значи припадницима редовног и резервног састава милиције, снагама територијалне одбране и «Патриотске лиге». Неспорно је то је јуче и тужилаштво признало да не постоји доказ за стављање под команду радника станице јавне безбедности, припадника територијалне одбране и «Патриотске лиге», па је нејасно како је то Илија Јуришић могао да изда преко радио станице наредбу из станице јавне безбедности, наредбу коју би чули и прихватили припадници територијалне одбране и «Патриотске лиге», а чији су припадници били такође на лицу места где се десио инцидент критичном приликом, што је додуше став тужилаштва а одбрана у том правцу није имала никакве потребе. Из изнетог не стоје ни тврдње тужилаштва о командној одговорности Илије Јуришића. Одбрана

Јуришића стоји на становишту да је овај поступак покренут са намером да се скрене пажња са одговорности припадника старешинског кадра ЈНА, погледајте из списка предмета ко је подносилац кривичне пријаве '92-'93.године, која је касније еволуирала у овај кривични поступак и против колико лица је та пријава поднета. Пријаву је поднео извесни Данило Симић, а пријава је поднета против чини ми се 58 лица, на питање одбране, пред овим већем, када је саслушаван у својству сведока подносилац пријаве, а питање одбране је било да ли је испитивао евентуалне пропусте у раду старешинског кадра приликом евакуације из њене колоне '92.године, сведок је пред овим већем одговорио да је то још увек у поступку испитивања али да до данас њему није познато шта је урађено по том питању. Како је то могуће, 17 година се нешто испитује и не може да се утврди, да би избегао даље одговоре, а који би могли да обелодане његову одговорност због пропуста у организовању начина проласка колоне ЈНА кроз Тузлу критичног дана, у поступку утврђивања евентуалне одговорности старешинског кадра ЈНА сведок је одговорио да не зна у ком је својству поступао приликом утврђивања ове одговорности старешина ЈНА, а замислите он је у то време био ни мање ни више него заменик војног тужилаштва, те исте ЈНА. У списима предмета налази се исказ сведока старешине ЈНА у то време господина Стублинчевића који јасно каже да је резервни састав бошњака и хрвата, то су ове снаге непријатељске којима по ставу оптужног акта припада и мој браћеник, и он је исто веома јасно рекао да резервном саставу бошњака и хрвата који је сматран паравојним формацијама није могло бити предато оружје из састава територијалне одбране које је било на чувању у касарни ЈНА. На другој страни тај исти сведок је рекао да је резервни састав, односно да је резервни састав српске националности добијао ово наоружање јер он није сматран паравојним формацијама него редовном саставу, резервном саставу ЈНА, о исказу овога сведока тужилаштво у својој завршној речи није рекло ништа, а из њега јасно произилази због чега се у колони несретног 15.05.'92.године налазе резервисти преведено на начин како се сматрало да су резервисти бошњака односно хрвата то би било паравојне формације срба, дакле не резервни састав ЈНА. Тужилаштво нам ништа није рекло у својој завршној речи ни о товару о наоружању и војној опреми која се износила и да ли се износила критичном приликом, а нарочито нам није говорила о начину транспортовања који је морао бити прописно и посебно обележен што неспорно у конкретној ситуацији није био случај. Описујући околности под којима се десио инцидент критичном приликом оптужба се не одређује по напред наведеним чињеницама јер не указује, јер оне указују да то није био конвој редовног састава, већ

добровољаца српске националности који је из касарне повлачио наоружање и опрему која ће касније се користити за праведну борбу и интересе српског народа у Босни, која је њиховог председника одвела у Хаг под оптужбом да је извршио ратни злочин и то управо посредством Тужилаштва за ратне злочине Србије, које је у овој судници јуче говорило такве хвалоспеве о доброту, поштењу и наивности Југословенске народне армије и бездушности њеног старешинског кадра.

Напред изнето је у најкраће став мене као браниоца о по мени неспорним чињеницама које не могу бити другачије посматране, него као недопустиви пропуст у утврђивању чињеничног стања на потпун и објективан начин у утврђивању објективне кривице за инцидент на Брчанској Малти дана 15.05.1992.године, а који пропусти могу бити једино отклоњени ослобађајућом пресудом према мом брањенику Илији Јуришићу услед недостатка доказа о било каквој његовој објективној или субјективној одговорности да је извршио кривично дело које му се ставља на терет. Због тога сматрам да ово веће нема тежак професионални задатак да оптуженог ослободи било какве одговорности и да према њему укине притвор, то је део завршне одбране браниоца јер је цела завршна одбрана јединствена. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Хвала.

Бранилац оптуженог адв.Стеван Протић након анализе доказа а како је то евидентирано аудио техником предлаже ослобађајућу пресуду према оптуженом Илији Јуришићу услед недостатка доказа.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Бранилац оптуженог адв.Дозет.

Адв.Дозет Ђорђе

АДВ.ЂОРЂЕ ДОЗЕТ:

Господо судије, цењени колега, ја ћу настојати да у мојој завршној речи не понављам оно што је колега Протић већ рекао, а поновићу оно што упорно понављам у свакој завршној речи пред овим судом, без обзира да ли се ради о Већу за ратне злочине или за организовани криминал, да је мала вајда од завршне речи коју ми држимо у овој згради, управо из разлога што у крајњем случају у овој кривично-правној ствари одлучује веће професионалних судија, оптерећених разно разним стварима, да не говорим чиме су оптерећени овог тренутка, питање мандата и свега осталог, за разлику од оног система који на мала

врата се покушава овде унети, а то је комбинација правила Хашког трибунала, комбинација англосаксонског система и овога што ми имамо по Законику о кривичном поступку, дакле једна би ствар била да ову завршну реч слуша 5, 15 или 55 људи неоптерећених професијом, властитом егзистенцијом као судије, дакле оптерећених само оним што чују и виде у овој судници, дакле, немам илузију да ће ово што ја кажем на било који начин променити став овог већа који је очигледан у начину вођења овог кривичног поступка. Дакле, немам ту илузију, а завршну реч држим зато што ме закон на то обавезује и што ме обавезује професионална етика адвоката и заклетва коју сам положио и потписао 30. септембра 1994. године.

Наш брањеник је оптужен да је учинио кривично дело употреба недозвољених средстава борбе. Ово дело по закону чини лице које за време рата или оружаног сукоба нареди да се употребе борбена средства или начин борбе који су забрањени правилима Међународног права или их сам употреби.

Колико је времена гоподо судије и цењени колега тужиоче у овој судници утрошено да се утврђују околности које потврђују или демантују ово што закон каже да је опис кривичног дела које се нашем брањенику ставља на терет. Колико доказа је прибављено, колико доказа изведено који говоре директно о радњи извршења на начин како је предвиђа закон. Ми смо саслушавали и саслушавали, читали и читали доказе који са овим немају апсолутно никакве везе почевши од питања сваком сведоку који се овде појавио, каква је ситуација у Тузли почетком 1992. године. Какве везе има ситуација у Тузли почетком 1992. године са инкриминацијом која каже да је наш брањеник дана 15.05.1992. године као овлашћени за наређивање и члан, односно дежурни оперативног штаба служби Јавне безбедности, шта је служба Јавне безбедности и службе Јавне безбедности, мени је заиста нејасно јер таква формација по уставу, уставима Република и Законима о организацији унутрашњих послова у бившој СФРЈ не постоји. Дакле, да је он као такав наредио напад на колону у којој је погинуло колико? Последња бројка коју имамо нажалост и ја се повинујем тим тенденцијама па кажем бројка иако неко ко је погинуо није бројка него има своје име и презиме, своју породицу, али и ја кажем бројка. Дакле, последња бројка је 51.

Мала дигресија, ако сам добро запамтио саопштење Министарства спољних послова Србије због чега се не даје агреман предложеном амбасадору БиХ Екрему, мислим да се зове Екрем Авдић ако сам добро запамтио, Сеад Авдић, је ли тако, извињавам се, јест каже што је умешан у случај тузланске колоне у којој је убијено 212 младих војника ЈНА.

Откуд сад бројка 212? Дакле, имали смо бројку 500, имали смо бројку 300, имали смо бројку 200, имали смо 92, 89, 49, 51. Откуд они сад извукоше 212, то само они знају.

Како је ишла хронологија догађаја од 11. маја 2007. године до дана данашњег покушају укратко да кажем. Имамо саопштење са конференције за штампу, дакле ако новинар лаже, лажем и ја да је тужилац за ратне злочине рекао «ухапшен је монструм из Тузле који је наредио ликвидацију 200 и не знам колико младих војника». То је пренето 12.05.2007. године, дакле да ли је тачно заиста то господин Вукчевић рекао или не ја заиста не знам.

Истражни судија је у току истраге донео решење о одређивању притвора по основу опасност од бекства. И тај основ је егзистирао за сво време трајања истраге нама браниоцима у присуству, колеге тужиоца или неког ко је заступао оптужни акт, односно захтев за спровођење истраге у том тренутку, заступао Тужилаштво за ратне злочине је рекао, дакле отворено и јавно тражим саслушање 14 Тузлака, именом и презименом, након што они буду саслушани, односно док они не буду саслушани нема слободе за Илију Јуришића. Све је предузето што се нас тиче да тих 14 људи буде саслушано. 07, 08, 09. новембар 2007. године у Сарајеву се врши саслушање тих 14 људи у присуству истражног судије и заступника, односно представника Тужилаштва за ратне злочине, дакле истрага траје. Предмет је ту, физички је предмет ту, а Београд јавља да је подигнута оптужница. Како? На основу чега и шта смо ми то радили три дана у Сарајеву и зашто је ангажовано тужилаштво републички, односно државно у Сарајеву? Зашто су позвани 14 људи из Тузле у Сарајево то само зна онај ко је одлучио да то тако буде и шта се дешава иза тога? Врховни суд Србије уз разлог за притвор бекство, на трећу жалбу на решење о одређивању притвора, односно продужењу притвора додаје, односно убацује тачку 5, ту фамозну тачку 5 и објашњава да је у питању дело за које је прописана казна затвора преко 10 година као да истражни судија и већа претходна, дакле истражни судија па КВ веће па веће Врховног суда нису знали и видели да је казна за дело које је стављено мом браћенику на терет 10 година и као да нису знали и видели да је у чињеничном опису наведено да је страдало 89, односно 92 припадника ЈНА и више од 33 припадника ЈНА рањено. Дакле, то је очигледно постало битно, опасно у толикој мери да ремети редовно одвијање кривичног поступка да је тај основ сад глава да би Јуришић остао у притвору и на тај начин дакле бетонирао све могуће варијанте укидања притвора јер овај суд углавном третира тачку 5 као обавезан притвор, што је видљиво у крајњој линији до дана данашњег.

Имамо још саопштења за јавност из Тужилаштва за ратне злочине. На први дан суђења у овом суду очекујући да ће одбрана у особи мог колеге Протића и мене правити неку ујдурму, тражити претпостављам изузеће већа, председника већа, тужиоца, председника Врховног суда, тужилац за ратне злочине, заказује конференцију за штампу у вези тог суђења у 12 сати у овој истој згради. И шта сутрадан, дакле, опет се ограђујем ако новинар лаже лажем и ја, објављено је да је господин Вукчевић рекао да ето одбрана се успротивила да суђење буде јавно и да се снима иако је предлог и воља тужилаштва да суђење буде јавно. Заиста не знам да ли о овоме треба неки коментар. У мају ове године након што смо заиста добили расправну наредбу у којој стоји да завршне речи су нешто што је планирано за мај месец имамо саопштење, у крајњој линији имамо и некакав састанак у Сарајеву представника овог тужилаштва, ове државе са оним тужилаштвом и оном државом у БиХ и саопштење каже суђење се завршава у мају 1992. године али накнадно није завршено јер ето суд није обезбедио видео-линк са Сарајевом. Кад је тај видео-линк планиран, односно да ли одбрана онда има све податке како овај предмет тече а што би свакако требала да има, јер тад у мају месецу кад је ишло то саопштење о видео-линку још увек бар није званично речено да ће било какав, односно није ни одлучено о сведоцима а нарочито не о начину њиховог саслушања.

У августу ове године такође имамо саопштење где Тужилаштво за ратне злочине каже: «Ми смо ето били спремни да се сагласимо да Илија Јуришић иде на слободу, али ето суд неће, суд не да, суд је тај са којим Илија Јуришић има проблем». Па дивота једна, да их на рану човек привије.

Колега јуче је започео завршну реч, ако сам добро пратио, негде око пола један до 12,45 нам је читао оптужницу, при том је помен имена Илије Јуришића био једанпут у контексту тога да је оптужница подигнута против Илије Јуришића. У 13,03 ако сам добро забележио поменуо је име Илије Јуришића као лице на редном броју 9 списка чланова Оперативног штаба, у 13,08 да је Илија Јуришић лице на списку члана Оперативног штаба означеног као добровољац, а уз коментар, између осталог која је његова велика улога у том Оперативном штабу, да је он лице са специјалном пропусницом за улазак у зграду и то посебно наглашено да је та специјална пропусница издата на неодређено време.

Јуче се наш колега тужилац противио да се као сведок саслуша Мато Зринић, а како рече колега Протић, кад смо на почетку суђења износили свој став о крајњој линији брзини и ефикасности овог суда и предлагали да сви сведоци и оштећени и остали сведоци који су саслушани у истрази не буду позивани него да се њихов записник чита

изишао и рекао жртва има право да се њен глас чује у овој судници. ОК. Имамо ли доказ да Мато Зринић није или јесте жртва свега овога. Мато Зринић је професионални старешина ЈНА, Мато Зринић је у колони, Мато Зринић је рањен у колони. Да ли се та правда односи само на добровољце са Озрена или на професионалне припаднике ЈНА које нису стицајем околности рођени као Срби или је можда мана Мате Зринића или Зрилић, Зринић претпостављам да је, то што је након рањавања и након збрињавања приступио полицији Тузле. Да ли је због тога он непожељан и непогодан сведок у овој судници? Тужилац се противио да се као сведоци саслушају петорица командира нижих јединица, односно маневарске чете, односно полицијских станица на линији кретања војне колоне који по исказу њиховог начелника, дакле шефа, располажу са радио станицама са којима он комуницира употребом радио станице и који знају, барем могу да, или да оповргну или потврде оно о чему прича Илија Јуришић, оно о чему прича Мато Дивковић, оно о чему прича Благоје Станкић, оно о чему припа Митровић, оно у крајњој линији о чему говоре и документи а то је како гласи наредба, али врло је битно што њихов исказ може да потврди или оповргне у ком моменту наредба стиже, да ли на терену, дакле 1.225 метара далеко од зграде СУП-а у тренутку кад наредба стиже траје већ нека пуцњава или не.

Тужилац се противи томе, али не пропушта да у завршној речи вади фрагменте из службених белешки тих истих лица које службене белешке у крајњој линији нити су докази, нити су барем колико смо ја и ваши сарадници погледали није ни евидентирано као доказ нити изведено као доказ. Ако је потребно да се чује у овој судници шта се дешавало, о чему су они то састављали службену белешку, доведимо људе. Непотребно, сувишно јер, како каже тужилац, о томе се изјаснио Меша Бајрић. Да ли му верује то је велико питање.

Тужилац се противио и саслушању Цувај Златана. Цувај Златан је особа која је саслушавана на различите начине, односно постоји разних трагова његових изјава у овом кривичном предмету, ниједна та изјава није изведена као доказ, али по исказу Меше Бајрића је лице које се тог тренутка кад се дешава ствар у канцеларији начелника налази ту да ли у или у близини канцеларије. Значајно је шта би он могао рећи о самом дешавању и редоследу дешавања, у крајњој линији о садржини наредбе за коју тужилац и даље нема текста како гласи. Он је чак у једном моменту јуче рекао, покушаћу да цитирам, само моменат «постојао је уговорени знак, сигурно је постојао уговорени знак, али ми не знамо како гласи», невероватно. Дакле, тај Цувај Златан по тужиоцу није био сведок потребан, нужен за утврђење чињеничног стања, али се у својој завршној речи позива на то што је он у једном од тих писама које је

упућивао овом суду или некој од изјава рекао, а наравно само оно што у датој варијанти тужиоцу одговара, а то је да је Цувај Златан некад и негде неком рекао да је ДБ, односно та хрватско-муслиманска, односно бошњачко-хрватска коалиција или оружане формације, односно они који са тим руководе су купили камеру или камере које ће снимати напад на колону која ће се десити 15.05.1992. године.

Цабе што нам је Синан Алић дао доказе о оснивању ТВ ФСЗ, цабе што нам је Синан Алић дао рачуне о куповини камера, цабе што је Синан Алић овде говорио и цабе све оно што је фондација којом руководи Синан Алић учинила и дала овом суду, односно тужилаштву да би се утврдило оно шта се заиста дешавало 15.05.1992. године. Тужилац се противи саслушању Будимира Николића, противи се саслушању Славуљца Николе, лица, старешина бивших СУП-а, лица која се тог несретног 15. маја у 18:50 и неки минут налазе у канцеларији начелника СУП-а, лица који могу да потврде или оповргну оно што је рекао Меша Бајрић и што је рекао Илија Јуришић, непотребно он се противи саслушању Бењамина Фишековића, човека који је био у колони, противи се саслушању Јасмина Имамовића човека који је био у колони, противи се саслушању Енвера Делибеговића човека који је био не само у колони него сво време са командантом у колони и то је непотребно. Противи се читању, односно увиду у лист «Фронт слободе» из 1993. године који је објавио фељтон Меше Бајрића о дешавањима у Тузли 1992. године, а није се противио, чак је предложио да се прочитају памфлети, транскрипти, односно стенограми говора разно-разних и у крајњој линији новински чланци који говоре о страдању Срба у Тузли. Да ли је тежина доказа, односно доказна тежина новина које говоре о страдању Срба и новина које говоре о обрнутој ситуацији за ово тужилаштво, у крајњој линији за овај суд јер је одбио тај предлог иста.

Овде је саслушано, дакле, бавимо се статистиком, безгрешни смо, небески смо. Овде је саслушано, ако сам добро забележио 34 сведока који нису оштећени, дакле немају третман оштећеног, од тога 2 Хрвата, 2 Бошњака и 30 Срба. Саслушано је чини ми се 42 лица која имају статус оштећеног, све су Срби. Саслушано је 6 вештака или експерата, или сведока експерата, како ћемо их звати, сви су Срби, а одбрана предложи саслушање коначно 12 сведока, од тога 5 Бошњака, 4 Хрвата и 3 Србина. Не, због чега? Суд ће образложити због чега суд одбија, али је тужилац јуче рекао због чега се он противи, наравно не директно. Његова концепција је да у Тузли маја месеца 1992. године ратују народи, оружане формације народа, српског народа, хрватског и народа бошњачког. Шта би онда у тој целој причи били тројица Срба који су стицајем околности били активни учесници догађаја, односно

припадници тих оружаних формација хрватског, односно бошњачког народа или су Бранковићи, или су нешто друго. Ово је 21. век, не верујем да ће суд посећи за таквим образложењем разлога зашто је одбио те предлоге, а не може да каже да и њихови искази нису релевантни за утврђење чињеничног стања које се описује оптужницом.

Да ли тужилац, да ли суд зна на пример ко је 1993. године, '93, дакле почевши од тамо '87, '88, па до '93. био председник Окружног суда у Тузли? Да ли зна ко је данас председник Окружног суда у Тузли? Да ли зна ко је тад био рецимо шеф судија прекршајаца у Тузли? Да ли зна ко је био начелник болнице? Да ли зна ко су били директори фирми у Тузли? Да ли му је познато да од 1990. године кад су на овим просторима почели демократски избори у Тузли никад нија била на власти нити иједна страна са националним предзнаком. Да ли је то уопште значајно за тужилаштво? Очигледно не, а у овој ширини у којој се води овај поступак свакако да би морало бити значајно. Да ли тужилац зна ко је ова жена са кратком плавом косом која сваки дан долази на суђење? Стоја Јуришић. Да ли зна шта је Стоја Јуришић? Стоја Јуришић је просветни радник, наставник који је тог дана 15. маја на 500 метара од места догађаја радила на свом радном месту, учила децу. Стоја Јуришић је Српкиња. Да ли зна ко је Саша Јуришић? Саша Јуришић је питомац Војне академије у Београду 1991. године, дипломирао 1994. године, постао официр ове војске, син Илије Јуришића. Ко је онда Илија Јуришић? Монструм, дакле монструм који планира перфидни напад у којој ће бити побијено стотине и не знам колико припадника војске и његовог сина, да ли је то безначајно, ово потрекпљује тужилац у својој завршној речи исказом Станкића, једино нам није рекао како то, у чему то Станкић потврђује да је Илија Јуришић уопште учесник у некаквом перфидном плану, да је уопште знао за напад. Тужилац каже нереално је и немогуће да перфидни план има у свом ланцу неупућеног, а ланцана вера. Рече нам тужилац и то да наредба за напад није дело Илије Јуришића, да он није аутор наредбе, али могао је каже тужилац да се успротиви, чему да се успротиви, да ли преношењу наредбе «на ватру одговорити ватром», да ли постоји неко ко може да се успротиви таквој наредби, да ли постоји неко ко ће проценити да наредба «на ватру одговорити ватром» значи почетак перфидног напада унапред планираног на мирне припаднике ЈНА који се наивно као француске собарице извлаче из Тузле. Ја схватам тежину овога што говорим, али сам као човек који је одређени број година своје професионалне каријере провео као судија и као официр, и у крајњој линији као неко ко припада овом народу, коме ово што се дешава свакако не иде на част.

Рече нам тужилац и то да је Илија Јуришић променио одбрану након саслушања Меше Бајрића, у чему је променио одбрану, тиме што је рекао након његовог саслушања ја се сећам и ја сам рекао онако како сам се сећао, ја сам притворен, пре две године, а догађај се дешава пре 17 година, ја немам прилике разговарати са било ким, немам прилике читати документацију, са било ким живим да контактирам ко је учесник догађаја, а Меша Бајрић од тренутка када је Илија Јуришић притворен и када је сазнао да се и против њега води кривични посутпак има прилике, начина, могућности и времена да се поред свог сећања консултује са осталима, да прегледа документацију и у крајњој линији каже оно што нам је овде рекао. Ко од њих двојице говори истину, говоре оба двојица, тврдим сваки из свог субјективног гледања истине, али што је у свему томе битно, а што тужилац не оспорава, а то је да постоји комуникација терен, његова канцеларија, да постоје обавештења да је отворена ватра, да се то гледа на телевизији, да је аутор наредбе Меша Бајрић и да је ту наредбу у етар пренео Илија Јуришић, шта је ту спорно. Тужилац у једном моменту каже Меша Бајрић је саслушан не требају нам други сведоци, а не ставља у оптужни акт да је наредба «на ватру одговорити ватром», која наредба, која наредба је издата, да ли суд овај може рећи да је Илија Јуришић наредио напад на колону. Ајде сад је испустио, не знам из ког разлога јер ништа се у том правцу није дешавало, испустио је да је наредба се односила на напад по средини колоне и тако даље и тако даље, сад тога више нема, не знам због чега. Мислим шта се то десило да се то испусти заиста ми није јасно. Каже тужилац да догађај, крвави догађај почиње снајперском ватром тако што лица постављена на одређеним местима по наређењу Илије Јуришића отварају ватру тако што гађају возаче, погођени возачи наравно заустављају возила, односно возило се само зауставља, цела колона је блокирана и иза тога настаје рафална палба у којој су сви ликвидирани.

Ја не знам да ли је тужилац служио војску, ја не знам да ли је тужилац некад пуцао из ловачког карабина, не знам да ли је тужилац некад пуцао из аутоматске пушке, не знам да ли је тужилац некад пуцао из полуаутоматске пушке, а сигуран сам да од постојања карабина у ЈНА, М-48, генерал Стојковић није пуцао ни из једне пушке, сигуран сам. Тај човек нам говори да је оно што је он видео на сликама и што су рекли сведоци оштећени, њему указује да се ради о груписаним погоцима, снајперске пушке 7,9 мм. Који то балистичар, који то вештак, која то баба ванга може проценити да је кроз стакло прошло таче калибра 7,9 мм. Зашто је то вештак рекао, зато што у наоружању ТО и наоружању ЈНА тада постоји само снајпер 7,9 мм, дакле не 7,56 не 6,35 не 5,6 мм, не 12,4 мм какве имају у наоружањима других земаља, само

7,9 мм. Дакле са чим би они то пуцали него са снајпером 7,9 мм, међутим очигледно је да се Синан Алић играо са снимцима које нам је доставио и које је вештачио проф.Јовичић. Где је на том снимку пре оних рафала о којима прича вештак, где је ту појединачна паљба, ако је тачно као што тужилац јуче рече да је тај снајпер био на некој кули Ф, онда на овом снимку који нам је Синан Алић доставио, односно потурио, је тај део избрисан, јер би се морао чути и свакако то вештак Јовичић који се у свом налазу као вештак електроинжењер који треба да се бави искључиво аудио техником, он се бавио и војниковањем и политиком, па је овде на крају речено, барем је председница већа му рекла «господине нисте, то није био ваш посао, нисте за то ни одређени за вештака и то веће неће узети у обзир», али ми морамо то узети у обзир јер да би видели однос вештака уопште према овом предмету, а то је такав однос показао и вештак генерал Стојковић. Шта је генерал Стојковић рекао у свом писменом налазу о чему се тужилац јуче изјашњавао само у једном кратком фрагменту, а шта је рекао овде за овим столом, односно за овим пултом у крајњој линији на питања која сам му поставио ја, да ли је остао код тога да се ради о заседи, наравно да није, да ли је остао код тога да препреке које постоје поред пута треба да буду напуштене, да ли је остао код тога да је немогућа варијанта да страна која је у Тузли може очекивати да ће војска искористити њихову удаљеност да нападне и заузме град, па постоји снимак комуникације старешине из колоне и старешине који је горе на оним хаубицама кад каже где сте уз псовку јесмо се договорили да отворите ватру, дакле да ли је вештак Стојковић негирао ту могућност па самим тим и потребу да те фортификацијске препреке које ту постоје месецима и чуване су до тада заједно, заједничким снагама и ЈНА и полиције, дакле да ли је потребно да и та формација како је тужилац зове хрватског, односно бошњачког народа буде приправна да се то не би десило. Са друге стране у ситуацији кретања кроз град, вештак у писменом рече треба да буду далеко на пушкомет од препреке, шта значи на пушкомет, где би то требали бити, ван града. То би био као нормалан начин изласка војне колоне, али није пропустио да образлаже ни тај вештак у писменом делу како је ето војна колона мирно излазила, јер је он то закључио а ово су дочекани, перфидно, мучки и отворили ватру. Додуше, уз одређене командне пропусте старешинског кадра ЈНА и ајде то је бар рекао, сасвим поступање правилских одредби јединица ТО, овде је говорио како разликује он на снимку припадника ТО од припадника резервне полицијске станице, каже по униформи, којој униформи, каже шарене су им униформе све, разне униформе и само то је његов доказ да се ради и о припадницима ТО и о припадницима полиције, али шта је онда рекао

а да излази из оквира оптужнице наравно што тужилац јуче не помиње, по питању односа ТО и полиције, на питање колеге Протића ко је командант ТО, Енвер Делибеговић, где се Енвер Делибеговић налази заједно са Милом Дубајићем у транспортеру, дакле у колони. Да ли он командује полицијским снагама односно јединицама ТО или Меша Бајрић, односно Илија Јуришић командује са ТО, он каже не може полицајац без обзира ког ранга командовати јединицама ТО, али може у ратној ситуацији, односно прописано је да командант јединица ТО командује полицијом. Од тога није одступио, а у оптужници имамо да је наредио отварање ватре, напад на колону који чине ТО, «Патриотска лига» и јединице полиције.

Тужилац је чини ми се негде на почетку, пре него што је почео читати оптужницу рекао, дакле јуче на завршној речи нешто у смислу да је законска обавеза тужилаштва, одбране, нарочито суда да утврди шта се и како се догодило због правде према жртвама и правде према окривљенима. Слажем се са њим, да кажем да је то једина ствар у којој се са њим слажем, оно што је јуче рекао. Али ко се у овом поступку уопште држао те обавезе, ово веће је недвосмислено у више наврата само рекло, односно председница већа да се истрага води овде у судници, да ли је то поступак који је прописао Законик о кривичном поступку и шта је то од покретања поступка па до дана данашњег тужилаштво учинило да се сазна истина и то како каже да би се задовољила и правда према окривљенима. Не сећам се. С обзиром да је помињао јуче врло често ЈНА као једину како је рекао, извињавам се само да нађем где сам то забележио, као једину легалну и легитимну и оружану силу СФРЈ, ја морам да кажем да је то у крајњој линији правно није истинито. Устав Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, Закон о служби у оружаним снагама који је био на снази 1992. године, као и Закони републички који регулишу питање оружаних формација су недвосмислени и јасни. Оружане снаге СФРЈ, дакле једину оружану формацију у СФРЈ чине ЈНА и ТО, дакле ЈНА је само део оружаних снага, односно оружаних формација, с тим да Територијална одбрана у свом саставу у ратном стању има и Цивилну заштиту и полицију. Да ли је то нешто спорно. Југословенска народна армија је према Закону о служби у оружаним снагама организована на савезном нивоу, Територијална одбрана организована је на републичком нивоу, Цивилна заштита, СУП на републичком односно регионалном, односно општинском нивоу. Ко је у Тузли 1992. године био легална и легитимна оружана формација, ко је био илегална, односно нелегална оружана формација. Да ли су припадници резервног састава полиције били нелегална формација, да ли су ако су уопште постојали, а сви тузлаци

тврде да нису до 15. маја постојале јединице ТО, да ли су оне и ако су постојале биле нелегална формација и ако нису зашто нису. Да ли је одред «Окресаница» био у саставу ЈНА, да ли су «бели орлови», «вукови», «тигрови» и остале животиње, Арканова гарда, Српска гарда, «шкорпиони», «пауци» били у саставу ЈНА. Ја сам био тада официр ЈНА, не сећам се таквих формација у ЈНА, али сећам се убистава које су припадници ових формација које сам сад поменуо видно обележених четничким обележјима штогод неко овог тренутка у овој земљи мислио о четницима, али тад је то било супротстављена страна онима, односно нама који смо носили петокраку и сваки начин су налазили да нам загорчају живот. Да ли смо ми, дакле да ли сам ја био у истој војсци са њима, ја тврдим да нисам.

Да ли је тужилац пропустио да се изјасни и да ли је уопште прочитао оно што је јуче изведено као доказ а то је кукањчев извештај из марта 1992. године који говори о безбедносној ситуацији у зони одговорности Друге војне области, односно БиХ. Између осталог каже прелог мера шта треба предузети и шта је предузето, то је да се из складишта Козловац, складишта ТО измести 20 хиљада цеви и 600 и нешто тона муниције и пребаци у Лопаре, Угљевик, да се из складишта ТО Брчко 10 хиљада и нешто цеви и 132 чини ми се тоне муниције пребаци у складиште Лопаре. Где је складиште Лопаре, где је Угљевик, ко је тог тренутка кад се то дешава је у Угљевику поред Аркана, дакле то чини војска, али питање која војска. У том извештају је наведено истина или не, али је наведено да је тог тренутка дакле март 1992. године у БиХ где нема рата преко 60 хиљада Срба под оружјем, од тога 75% како каже Кукањац је наоружала, те Србе, тај народ, ЈНА а 25% СДС. СДС у ЈНА нема, не постоји, постоји Уставна одредба из Закона о служби у оружаним снагама који је важио тада, нема политичког деловања у ЈНА, нема. Имали смо Савез комуниста који је 1990. године избрисан, нема га више и једина задња политичка странка која је легално активно деловала у ЈНА. Овде је 25% тих припадника за које тужилац тврди да су ЈНА наоружао СДС.

Шта је још рекао Миле Стојковић, дакле генерал вештак, а што може бити значајно у овој кривично правној ствари. На питање већа да ли Оперативни штаб о коме се вештак у једном делу изјашњавао, зна све околности основом којих делује главни или Кризни штаб, вештак каже следеће цитирам «ако имамо институционалну шему од Кризног штаба преко Оперативног према јединицама, онда Оперативни штаб не треба да зна све што Кризни штаб припрема и организује. Довољно је оно што му је наређено, што му се одреди». На питање има ли дежурни у Оперативном штабу командне овласти каже «дежурни у оперативном

штабу који није уједно и командант или начелник тога штаба обавезан је да наређење свог команданта усмено или писмено пренесе на потчињене ако се то од њега тражи», уз оградну коју је вештак овде изнео осим ако се ради о извршењу кривичног дела. Каже вештак «право наређивања има само командант или начелник штаба, дакле да ли се зове у одређеном, то је једна особа, не мислим начелник штаба у оном војно формацијском смислу, а шта рећи за следећи одговор, одговор на питање мог уваженог колеге како је то вештак одредио систем ватре о коме се изјашњавао, каже овако цитирам: «видели сте да постоји огромни број могућности, рецимо дејства из ваздуха, односно из зграда, одакле то је била читава, то је као један теснац практично с обзиром на конфигурацију урбане средине знате, према томе одатле сам ја извлачио закључак и нису дејствовале само ове снаге, ја не могу да кажем да ли су само оне дејствовале, могу да кажем да уопште нису дејствовали знате јер у томе општем метежу вероватно да су и оне дејствовале», ко је на крају овде дејствовао а ко није. То су речи вештака. Наредбу «на ватру одговорити ватром» је и такође овај вештак анализирао и од прве варијанте да је то свакако одбрамбена наредба, али зачкољица је у томе што је ватра након такве наредбе отворена без контроле по целој колони, то је прва варијанта, а онда је након паузе и након размишљања схватио да то ипак можда није било тако, него да је наредба била уреду, усмерена само на отварање ватре на ватрене тачке из којих ватра долази, али да се ето ствар отела контроли па је дошло до тога до чега је дошло.

Да ли се сећамо исказа сведока који је овде сведочио и тражио заштиту, мислим да смо га означили као сведока «А» или сведока «један» који толико рањен колико је рањен са таквим видним последицама тога што је доживео у Тузланској колони овде каже «не могу да кажем ко је први отворио ватру», а био је у гротлу ватре, «не могу да кажем ко је крив за то, али знам да је тог тренутка када војска излази кроз Брчанску Малту, да је на Брчанску Малту бачена дечија петарда десило би се ово што се десило», ко је бацио ту петарду, да ли је бацио Илија Јуришић или је Илија Јуришић можда наредио да се она баци.

Дакле тужиоцу је довољно ово што је овај вештак дао у писменом налазу потпуно бежећи од онога што је рекао уживо овде након што му је предочено и нешто што очигледно до тада није обратио пажњу.

Шта каже вештак Јовичић? Вештак Јовичић се изјашњава, анализира онај почетак пуцњаве, дакле оно што чује на снимку и каже «први рафал три метка, стационирана, други рафал готово истовремено 0,5 секунди из покрета» на шта је веома бурно одреаговао члан већа судија Крстајић, не знам због чега, па му је вештак објашњавао на

основу каквих техничких знања и достигнућа је дошао до тог закључка, али свакако закључујемо, можемо дакле закључити да је неко са улице или не знам од куд опалио први рафал који је онај други дочекао врло спремно, психичка секунда је 0,95 до 1 секунде, то се надам се да смо сви кроз оне раније поступке изван ратних злочина судећи саобраћајке сазнали, дакле 0,95 до 1 секунде је време на које ће човек одреаговати неприпремљен на ситуацију на коју наилази. Чак и припремљен а овде имамо очигледно двојицу јараца на брвну који се срећу погледима и упереним оружјем и ко је први опалио. Јер имамо недвојбено тај рафал стационаран, па један рафал из покрета, па 0,5 секунди односно 0,6 секунди следећи рафал из покрета, па 0,9 секунди следећи из места, па опет након 0,6 секунди нови из покрета па дуги рафал из покрета након свега тога почиње паљба, где је снајперска и јединачна паљба јер снајпер пуца само јединачно, нема рафалне паљбе а сваки иоле обучен војник, пешак ће на шофершајбу која има квадрат и по са удаљености од 50 или 100 метара груписати поготке у тих метар и по. Да ли је тужилац, а суд ће свакако то морати да види и да преброји, утврдио колико је од тих 51 погинулог возача, колико је од оних 50 који су рањени возача, колико је од тих 101 човека било у кабини возила а колико на каросерији, тврдим да то није гледао јер га то не интересује, мене је интересовало ја сам гледао и бројао и имам некакве податке које ћу вероватно једног дана некеме дати, односно видљиви су из списка.

Да ли је тужилац водио бригу и уопште гледао састав старосни ових 51 погинулог и 50 рањених, да ли је гледао колико је међу њима војника на одслужењу редовног војног рока, колико је међу њима лица без обзира на године и статус који потичу из Србије, коме они припадају, због чега не постоји евиденција војна са именима и презименима, поштујући правилске одредбе како се евидентира и шта се ради са добровољцима и то Закон о служби у оружаним снагама прописује и дозвољава, али прописује и поступак када се такав појави на капији, због тога немамо податке јер то нису добровољци, то нису припадници резервног састава ЈНА, резервни, односно састав те јединице који припада ЈНА и онај део који како тужилац каже иде у Србију јер је споразум да јединица 94. моторизована бригада из Тузле се измешта у Србију, не у Угљевик, не у Лопаре, не у Бијељину, у Србију. У Србију је 14.05.1992. године отишао онај ко је требао да иде за Србију.

Да ли ћемо заиста бити аутисти и након 17 година од тог догађаја, да ли сви други нам говоре неистину, клевећу нас, лажу а само ми говоримо истину. Мој покојни деда је знао рећи «кад ти неко каже да си коњ наљути се, кад ти други каже удари га, а кад трећи каже лези па се ваљај». Ми се ваљамо, а никако да признамо ко смо и шта смо. Дакле да

ли је проблем данас након толико година и након промена толиких које је доживела ова Србије данас рећи шта се стварно тад дешавало. Ко су били ти људи, наравно ко год да су не оправдава да изгубе живот, да не би се мислило да ја на то пледирам. Али статус им дати је нешто што је прописано а тога овде нема, ви погледајте извештај који је доставио и овом суду у крајњој линији сведок Стублинчевић, говори о правојним формацијама, паравојне формације СДС-а, али у једном моменту је то прецртано и више нема тих паравојних.

Дакле формације наоружане СДС-а више нису паравојне. Чиме, којом одлуком, чега? У овој згради у судници која сад носи ознаку број 2 некад је била судница 1, пред мојим већем је саслушаван војни министар тадашњи који је рекао највећи успех његовог министровања јест што је од ЈНА направио три војске, Војску Републике Српске, Српску војску Крајине и Војску Југославије. Шта данас имамо од тога, имамо пун Хаг, имамо господина који мемоаре пише у Русији и имамо никад слабију Војску Србије. Да ли ће и овај суд односно ово што ми чинимо допринети да и даље идемо према доле, постоји један начин да из овога сви изиђемо чисти. Тужилац је јуче рекао речи из, како рече посланице Апостола Павла, ја заиста као атеиста нисам имао прилике да се упознам са садржином тога, и нисам баш схватио везу тог што је рекао, можда нисам добро слушао, вероватно нисам добро слушао, везу тога што је рекао и уопште садржине његове завршне речи, односно овог кривичног поступка, али негде сам прочитао да је некакав мудрац стари, претпостављам да је и то везано за тај стари завет и тако даље, рекао пре ће камила кроз иглене уши него неки у царство небеско. То што кажем има везе са овим једнако као оно што сам јуче чуо, али постоји стих од Ђорђа Балашевића који каже «верујем цењени суде да добро познајеш људе, ти сваком суди поштено, јер власт је власт али част је част». Ви овог тренутка браните част Србије а можете је бранити само ослобађајућом пресудом мог браћеника. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Хвала.

Бранилац оптуженог адвокат Ђорђе Дозет након анализе доказа предлаже ослобађајућу пресуду према оптуженом Илији Јуришићу.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Господине Јуришићу само једно питање, да ли ће ваша завршна реч потрајати, ово вас питам знате из ког разлога, да ли да направимо евентуално паузу па да наставимо, а имате право колико год хоћете да дате.

Неће, добро, изволите.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Ја се извињавам само, пошто оптужени задњи има реч по завршетку главног претреса, а ја бих хтео да у реплици се осврнем на детаље из завршне речи одбране. У завршној речи колеге Протића се каже да тужилац није саопштио како гласи Јуришићева пренешена наредба за напад, постојање наредбе за отварање ватре од стране оптуженог Јуришића јединицама је неспорна, то и он сам тврди то и тврде други сведоци, а то тврди и Меша Бајрић са којим је он био тада и чију је наредбу пренео, у којој форми је дата наредба за постојање овог кривичног дела, по мишљењу није битно. Како је текстуално гласила наредба оптужени тврди на један начин, «на ватру одговорити ватром», тај текст у доброј мери потврдио је и сведок Меша Бајрић, такав текст се провлачио и кроз саслушања одређеног броја сведока који су сведочили да су чули такав текст, неко је чуо другачији текст, како је заиста текст гласио по мом уверењу није битно за постојање дела, али желим да кажем за овај текст «на ватру одговорити ватру» дакле, желело се рећи да постоји напад а да је реч о одбијању напада и тако је и дошло да се смисли тај текст «на ватру одговорити ватром», дакле да је одбрамбеног а не нападачког карактера, да ли је текст гласио тако, по мом уверењу није, на то указују речи Бешлагић Селима који се јавља у току тих збивања у телевизију ФС 3 и саопштава да се ради о инциденту, не о нападу, не о одбијању напада, него о инциденту. Дакле, Бешлагић се јавља у телевизију путем телефона и неприпремљено дакле прича оно што човек зна, репортер, дакле неприлично, репортер исправља градоначелника, па саопштава поново после његових речи у етар да је градоначелник рекао да је војска напала на град, и да је реч о томе. Дакле, очигледно те неке дакле комбинације у вези са речима «на ватру одговорити ватром» нису потврђене, а како тужилаштво нема изворни текст како је гласила наредба, а нема сумње да је наредба била, о самој наредби говори ово, а да је текст сам небитан, због тога и нисмо инсистирали посебно на утврђивање овог текста јер је за постојање овог кривичног дела нама небитно. Желео бих да одговорим на тврдње колеге Дозета да је Тужилац за ратне злочине у свом саопштењу изјавио или написао, нисам баш најбоље схватио, да је ухапшен монструм из Тузле, такве речи тужилац уопште никада није изговорио, нити овом приликом писао у саопштењу, нити су оне као такве тачне. Алузије које је у највећем делу своје завршне речи колега Дозет изнео на поступајућег тужиоца у овом предмету, то јест мене, могао бих да одговорим на следећи начин, бранилац постави један закључак који није тачан према завршној речи коју сам ја јуче држао а онда се бори сам са таквим нетачним закључком, тако на пример каже да сам ја у завршној речи рекао да је ЈНА једина оружана снага и остало, та реч није употребљена,

речено је легална и легитимна оружана снага бивше СФРЈ. Даље, тврди да је правац измештања 92.моторизоване бригаде из касарне «Хусинска буна» ЈНА за Србију, такође нетачно, што се може проверити, за СРЈ за Савезну Републику Југославију која се тада није састојала само од Републике Србије, већ сам рекао у својој завршној речи коју су ту државу републике сачињавале. Пошто је колега Дозет поставио и низ личних питања које се, дакле неvezано уопште за предмет а односе се на мене, у смислу да ли сам служио војску, да ли познајем супругу оптуженог, да ли познајем ко је био директор болнице у Тузли, председник суда, могао ме је и питати на пример да ли познајем супруге, децу, родитеље погинулих, могао је а није. Могао ми је поставити и друга питања а опет није, тако да ако бих ја сад на та лична питања одговарао онда би то била скупштинска полемика, ја то нећу чинити, али оволико колико сам рекао мислим да је сасвим довољно. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Хвала лепо. Изволите.

АДВ.СТЕВАН ПРОТИЋ: Иако је суд прихватио овај неуобичајени по мени поступак реплике тужилаштва на завршну реч одбране а ја вас молим да ми дозволите да ја само дам врло кратак коментар поводом реплике заступника тужилаштва на део завршне речи коју сам ја дао, а то је питање садржине наредбе. Тужилаштво је у овој реплици заиста врло отворено рекло да оно текст наредбе за напад који егзистира тако паушално у оптужном акту као радња извршења мог брањеника, њему није позната, а дозволио је и најзад себи да призна да постоје неки докази о наредби «на ватру ватром» па је дао један кратак коментар. Ја нећу анализирати тај коментар али ћу само фокусирати перманентни став одбране од почетка овог кривичног поступка да наредба «на ватру одговори ватром» по својој природи како год је тумачили је одбрамбена, дакле наредба за одбрану, налог за одбрану одређеним формацијама, ако су то некакве формације на терену у Тузли а не наредба за напад за агресију. Хвала вам.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Хвала. Ја бих се само осврнула на ово што кажете неуобичајена реплика, да ли је уобичајена или неуобичајена није битно, али је законита, али је законита.

Направићемо паузу од 15 минута.

Настављено у 11,45 часова.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Изволите.

АДВ.ЂОРЂЕ ДОЗЕТ: Само кратко, очекивао сам кад се колега тужиоц јавио за реплику на наше завршне речи да ће се и изјаснити и на предлог

колеге Протића који је експлицитно рекао да се против нашег брањеника укине притвор, а о томе се није изјаснио.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Тужиоче хоћете сада, нисте у својој завршној речи, за укидање притвора. Ја сам то себи нотирала да не заборавим да вас питам.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Пошто нови ЗКП не предвиђа као посебан услов изјашњење тужиоца, ја бих то оставио суду на оцену, јер у сваком случају та одлука о притвору зависи од одлуке суда.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, изволите.

Опт. Илија Јуришић

ОПТ.ИЛИЈА ЈУРИШИЋ:

Поштовано судско вијеће, уважена предсједнице судског вијећа, цијењени моји браниоци, респектовани тужиоче, представници медија и остали присутни у судници, прихватам аргументе својих бранилаца господина Стевана Протића и господина Ђорђа Дозета и предлажем да се ово суђење оконча праведно а не популарно. Истовремено дужан сам извињење што нећу бити у могућности да се у потпуности изражавам такозваним правним језиком јер по струци нисам правник али се надам да ћемо се ипак разумијети. Од почетка главног претреса 22.фебруара 2008.године, одржано је 31 дан суђења и саслушано 76 свједока и 7 судских вјештака од чега 41 свједок оштећени, међу свједоцима оштећеним саслушан је и један заштићени свједок «А» и поред великога броја саслушаних свједока читаво ово вријеме суд је имао проблема да утврди број и имена погинулих и рањених војника бивше Југословенске народне армије, док о погинулим и рањеним полицајцима станице јавне безбједности Тузла условно речено другој страни, није било ни једне једине ријечи, што је са судско правног аспекта заиста жалосно. Кад је ријеч о свједоцима и њиховом позивању на главни претрес, желим истаћи још неке податке. Чињеница је да је свједок Петровић Зоран из Новог Сада грешком позван на главни претрес 02.фебруара 2009.године, мада је човек изјавио да нема никакве везе са Тузланском колоном, тек чак шта више да никад није ни био у Тузли из тих разлога инсистирао је на јавном извињењу заменика тужиоца што је овај и учинио. На главни претрес 02.септембра 2009.године, позвани су и свједоци који су најалост преминули у 2001., и 2004.години, или тачније речено свједок Савић Ива преминула у 2001.години а свједоци Модраковић Трифун и Ђурић Илија у 2004.години, свједок Станкић Благоја из Бијељине саслушан је на главном претресу 25.марта 2009.године, да би поново био позван на главни претрес заказан за 02.јуни 2009.године, свједок-

оштећени Богдановић Велемир позван је на главни претрес 02.септембра 2009.године због брата Владимира, опет грешком, јер како Велемир изјави његов брат није погинуо у Тузланској колони већ на сасвим другом ратишту 01.јуна 1992.године у Симин Хану. Сви ови подаци дају једну рекао бих негативну црту како је овај поступак вођен.

Одма након мог хапшења 11.маја 2007.године на београдском аеродрому «Никола Тесла» Министарство правде Босне и Херцеговине је тражило моје изручење и уступање кривичног предмета позивајући се на члан 30 Европске конвенције о преносу поступака у кривичним стварима чије су потписнице и Србија и Босна и Херцеговина, али Вијеће за ратне злочине Окружног суда у Београду је одбило захтјев недостављајући званични акт о одлуци. Тужилаштво за ратне злочине је подигло и у средствима јавног информисања објавило оптужницу против мене 09.новембра 2007.године, дакле прије него што је завршило истрагу. Истог тог дана Тужилаштво Босне и Херцеговине по замолници Окружног суда у Београду-Вијећа за ратне злочине саслушало је само неколико свједока из Тузле, то јест из Босне и Херцеговине у овом поступку уз учешће истражног судије Милана Дилпарића и Замјеника тужиоца за ратне злочине Драгољуба Станковића. Подизање оптужнице прије завршене истраге и упорно одбијање правосудних органа Србије да уступе кривични предмет Тужилаштву Босне и Херцеговине које је такође водило истрагу о истом догађају, указује да је случај Тузланске колоне изабран да се покаже српској јавности да Тужилаштво за ратне злочине у Београду брине и о српским жртвама. Са друге стране у току 2008.године па и вијећим делом 2009.године суђења су заказивана по један, а евентуално и веома ријетко по два дана мјесечно, чиме је овај предмет имао третман спорадичног суђења. Суђење се беспотребно одуговлачило а и одржани главни претреси нису се користили за утврђивање материјалне истине по оптужници.

Такође често су изостајали и свједоци што због незаинтересованости да учествују у поступку, што због немогућности суда да утврди њихове стварне адресе, због одуговлачења поступка стиче се утисак као да је неко планирао моју смрт овдје у Београду па да тако лакше оконча цијели овај поступак, међутим, прије него предам душу Богу поручујем да ћу и посљедњи атом снаге и живота користити за доказивање истине. Мој разум и савијест неће и несмију спават јер би се у супротном пружила шанса да сујета, предрасуда и мржња процвjetaју. Било како било у овај мрак се мора унијети свјетло, јер како каже једна књижевник цитирам «човек мора посијати читаву њиву метафора да би пожњео само једно зрно разума». Питање свих питања, да ли ја могу изолован овде у Београду доказати своју невиност, односно

одбрану, свједоци поменутог догађаја у Тузли који би могли потврдити или оспорити наводе моје одбране из страха не желе доћи у Београд и учествовати у расветљавању оптужнице, и онај један једини што је свједочио путем линка имам дојам да није довољно схваћен и озбиљно прихваћен иако се ради о кључном свједоку у мом предмету.

Пред овим судом су саслушани углавном свједоци и свједоци-оштећени наводно војници и резервисти бивше Југословенске народне армије који у већини случајева мене не познају, нити знају било шта о мојим активностима из тог периода а камоли да имају било какав доказ о оним елементима који су произвољно, паушално наведени у оптужници. То додатно појачава сумњу да је ово суђење покренуто овде у Београду из политичких разлога а не због утврђивања истине и чињеничног стања. Чињеница да је овдје саслушано 83 људи које је предложио тужилац а скоро ни један које је предлагала моја одбрана и ја, добија се утисак да неко жели цитирам «истину гурнути под тепих», и сву одговорност пренијети на неког другог. У Босни и Херцеговини у правом жаргону се каже цитирам «кад саслушаш само Кату убио би Фату», односно «кад саслушаш само Фату убио би Кату», треба дакле саслушати обје, односно и једну и другу да би дошао до истине.

Ако се осврнем на мој случај поставља се питање да ли је правда задовољена, која је то правда, чија је она и коме она служи. Кад би чињенице вршиле само своју улогу оне би постале путоказ ка истини и ништа више, чињенице треба да буду наша брига а не некаква илузорна, побожна нада, са тог аспекта права је штета што је ово судско вијеће након опирања заменика тужиоца одбило приједлог да саслуша господина Милорада Вељовића директора полиције Републике Србије, то се догодило на главном претресу 28.маја ове године. Вељовићев исказ би сигурно помогао у првом реду замјенику тужиоца да једном заувјек савлада називе и законску терминологију у ресору послова органа Унутрашњих послова па и у Босни и Херцеговини. Вјерованто послџе тога не би имао потребе да измишља неутемељене и непостојеће називе које је поново користио у својој такозваној прецизираној, односно зановљеној оптужници од 18.септембра ове године, као на примјер што су цитирам «командна дужност у оперативном штабу станице јавне безбједности Тузла», «Служба јавне безбједности Тузле» и слично. У условима непосредне ратне опасности и у рату законски је потпуно јасно ко је коме надређен, односно подређен, а и јасно је и улога органа Унутрашњих послова на задацима обезбеђења лица и објеката, зашто онда замјеник тужиоца у оптужници без аргумената и материјалних доказа оптуженом ставља на терет цитирам «овлаштење издавања наредби свим оружаним јединицама бошњачко-хрватских снага,

територијалној одбрани, станици јавне безбједности Тузла, Патриотској лиги» и не знам каквим још свим чудима.

Након саслушања и кључног свједока Мехе Бајрића, замјеник тужиоца или неће или не може да схвати улогу оптуженог те му и даље ставља на терет издавање недефинисане наредбе за напад на колону и поред егзактног доказа да се ради о преносу радио везом наређења Мехе Бајрића да се «на ватру одговори ватром», мада на вријеме када је она отишла у етар и није било никаквог ефекта јер се већ увелико инцидент распламсао и пуцњава попримила неконтролисан и необуздан ток.

У својој завршној ријечи коју је заменик тужиоца поднио као експозе, ставио је на рабош сву историју и хронологију ратних збивања из минулог рата на просторима бивше СФРЈ и Босне и Херцеговине, свјесно и злонамјерно занемарујући чињеницу да за велики број изречених квалификација нема аргумената а очиглено не и материјалних доказа. Врло умијшно је непостојеће ствари и ситуације доводио тобоже у постојеће, служећи се бројним цитатима из изјава свједока и судских вјештака, вадећи из контекста изјаве или стручнога налаза што је и највећем лаику јасно да они тако добијају други смисао и сасвим другачије конотације. Само илустрације ради навешћу примјер злонамјерног приказа најобичније пропуснице окривљенога за улазак у зграду МУП-а Тузла која је окривљеном уз личну карту служила умјесто службене легитимације јер је именовани већ годину дана био у пензији а у међувремену у Министарству унутрашњих послова Тузла због познатих околности наступиле су бројне кадровске промјене па и промјене у портирској служби на улазу у зграду МУП-а Тузла.

Изврћући истину заменик тужиоца је желио тај докуменат приказати као докуменат за посебно провјерена лица која су могла бити само чланови такозваног оперативног штаба са посебним овлашћењима од Кризног штаба скупштине општине Тузла. Зашто се није удостојио да макар погледа печат и потпис тога документа. Иначе заменик тужиоца има много идеја за извртање чињеница па на једном мјесту своје завршне ријечи тврди наводно без доказа «да је окривљени прије пензионисања», цитирам, «био начелник центра служби безбједности Тузла» камо среће. Обзиром да је више пута цитирао исказе свједока Станкић Благоја, дат на главном претресу од 22.јуна ове године, зашто није пажљивије прочитао дијелове тог исказа на страницама 84/94 и 89/04 и тако даље, и тако даље. Сад ми је потпуно јасно зашто се заменик тужиоца тако енергично противио да се у овом предмету саслушају побројани свједоци из Тузле које је предложила моја одбрана, а ради се о људима непосредним очевидцима догађаја на Брчанској

Малти 15.маја '92.године, јер је тешко примити пораз због изношења бројних неистина.

Даље, мој положај као издвојен случај оvdје у Београду додатно су и на својеврстан начин усложавали и неки медији, често преписујући текст из оптужнице имали су намјеру или задатак да њихова писана или изговорена ријеч у јавности буде нака врста обрачуна и памфлетског ругања, узимајући себи за право да унапред суде и пресуђују, те тако цитирам «сију смрт усред живота». Њихови пиромани су газили по мом идентитету, показујући тако силу и моћ и од неистине правили забаву. Истина, ја не смијем себи дозволити да ме боли истина, али исто тако морам бити огорчен на неистину и неправду, за себе могу тврдити да се никад нисам светио и нисам мрзио, подједнако се осијећам Хрватом, Србином, Бошњакком, Ромом, Јеврејом, Албанцем и тако даље и тако даље. Настојим да будем само људско биће, да будем човек наше планете, за мене су од тога мање интересантна етничка, политичка, национална, вијерска и свака друга увјерења. Зато тешко схватам и прихватам зашто сам се нашао оvdје у оваквој ситуацији, и оvdје живи дио моје фамилије, а у младости, у вријеме Омладинских радних акција и у овој држави Србији сам оставио дио свог живота. Све ово што говорим надам се да чујете, већ речено што је речено нећу понављати. Користим ријечи као помоћно средство, јер другчије ме не би ни чули ни разумијели, пошто је говор ипак ограничен јер се ријечи не могу користити као превозно средство, послије њих треба да услиједи такозвани ваш цитирам «унутрашњи говор», као средство вредновања тих ријечи и проналажења истине у њима. Могу ја да користим и лијепе и одабране ријечи, али ви сте ти који ћете процијенити јесу ли оне истините и искрене, то је она ваша професионална, еснафска задаћа. Моја молба је уједно и молитва за правду и правичност, тога сигурно нема ако нема поверења са ваше стране, јер само међусобно повјерење разбија снагу заблуде. Ја нећу да вјерујем да судије које ми суде нису заробљеници лобирања и политичких утицаја, јер само објективно суђење има своје оправдање и смисао. У овом тренутку желим да разбијем свој страх да се ово суђење неће окончати по оној давно познатој максими цитирам «кадија те тужи, кадија ти суди».

Хвала вам на стрпљењу што сте ме саслушали и још једна само замолница председнице, могу ли овај текст предати записничару због да немамо послије посла око исправке.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Хвала лепо.

Оптужени Илија Јуришић износи своју завршну реч на начин како је то евидентирано аудио техником.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли жели још неко нешто да изјави?

**Како нико ништа нема више да изјави председник већа
ОБЈАВЉУЈЕ**

Да је ГЛАВНИ ПРЕТРЕС ЗАВРШЕН

Пресуда ће бити објављена:

28.септембра 2009.године у 13,00 часова, судница број 4.

Довршено.

Записничар

Председник већа-судија